

TAKIM ve FERDİ SPORCULARIN PSİKOLOJİK İHTİYAÇLARININ KARŞILAŞTIRILMASI

Mehmet Ulukan¹

ÖZET

Bu çalışmanın amacı takım sporcuları ile ferdi sporcuların psikolojik ihtiyaçlarının değerlendirilmesini yapmaktır. Araştırmanın amacı için 1997-98 öğretim yılında çeşitli üniversitelerde okuyan ferdi veya takım (n=95) sporcu öğrenciye Edwards Kişisel Tercih Envanteri uygulandı. Değerler aritmetik ortalama, standart sapma, minimum ve maksimum olarak sunuldu. Spor branşlarının karşılaştırılmasında tek yönlü varyans analizi (ANOVA) kullanıldı. Spor branşları arasında farklılığın kaynağının belirlenmesi için Scheffee testi yapıldı. Çalışmamızın sonuçları sporcular arasında başarı, uyarlık, gösteriş, özerklik, duyguları anlama, yakınlık, ilgi görmek isteme, başatlık, şefkat gösterme, değişiklik, dayanıklılık ve saldırganlık ihtiyaçları yönünden önemli farklar bulunmadığını göstermiştir. Takım sporcularının bireysel sporculara kıyasla gösteriş ve saldırganlık ihtiyaçlarının, bireysel sporcularında takım sporlarına kıyasla uyarlık ve kendini suçlama ihtiyaçlarının daha fazla olduğu sonucuna varılmıştır. Takım sporcuları ile bireysel sporcular arasında başarı, düzen, özerklik, duyguları anlama, yakınlık, ilgi görme isteği, şefkat gösterme, başatlık ve değişiklik psikolojik ihtiyaçları bakımından önemli fark bulunamadı. Sonuç olarak, sporda üstün başarı ile bazı kişilik özellikleri arasında ilişki olduğu ve bunun spor dallarına bağlı olarak da değişebildiği ortaya konulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Takım sporcuları, Ferdi sporcular, Psikolojik İhtiyaçlar

ABSTRACT

The aim of this study is to evaluate psychological requirements of individual and team sportsmen. For the purpose of this study, Edwards Personal Questionnaire were applied on 95 university individual and team sportsmen students during the period of 1997-1998 education year. In addition, Scheffee test were applied to determine the origin of differences among groups. When the groups to be searched are examined in terms of the psychological needs, which are in personality features, sportsmen showed no difference in their features of success, conformity, ostentation, independence, understanding the feelings, sympathy, wish of attracting interest, leadership, showing mercy, change, need of strength and being aggressive. It was observed that the need of ostentation and being aggressive of team sportsmen is higher compared with individual sportsmen while the need of blaming himself and conformity is higher for individual sportsmen compared with team members. When we consider other physiological needs, there wasn't found important differences between team sportsmen with individual sportsmen. As we seen, in this research it was arisen there is relation between top success in sport and some personal speciality and this can be changed by sport branches. The statistics value of results were made. Results were compared with work results in lithography.

Key Words: Team Sportsmen, Individual Sportsmen, Physiological Needs

¹ Dr. Selçuk Üniversitesi Karaman Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu.

GİRİŞ

Murray'a göre ihtiyaçlar fizyolojik ve psikolojik kökenli olmak üzere iki grupta toplanmaktadır. Fizyolojik ihtiyaçlar, yiyecek, su, uyku gibi bireyin yaşamını sürdürmesi için gerekli olan ihtiyaçlardır. Psikolojik ihtiyaçlara ise, başarılı olma, arkadaşlık kurma gibi ihtiyaçlar örnek olarak göstermektedir (Fidan,1986:128-131).

Bir doğa bilimci olan Lorenz, sporu, saldırganlık güdüsüne, barışçı yollarla boşalmı bulma ve uygun bir yarışma ortamı olarak tanımlarken (Sage,1979:12), bir diğer grup ise sporu bireyin topluma uyumunu sağlamak, kişilerin ruh ve beden sağlıklarını güvence altına almak olarak tanımlamaktadır (Fişek,1980:35). Lorenz'in tanımına katılmayan Fişek saldırganlığın doğuştan gelen güdüsel bir davranış olmadığını, toplumdan ve tarihten soyutlanmadığını ve sporun toplumun tüm çelişkilerini yansıtan bir ayna olduğunu ileri sürmektedir (Fişek,1978:1).

Sporun çeşitliliği ve işlevleri dolayısıyla giderek artan önemi göz önüne alınarak verimin artırılabilmesi için diğer alanlarda olduğu gibi psikolojik biliminden yararlanma yoluna gidilmiş ve bu da "Spor Psikolojisi" adı altında yeni bir psikoloji dalının ortaya çıkmasında en büyük etken olmuştur. Bunu Uysal şu şekilde özetlemektedir (Bayar,1983:28-30):

Başer'e göre atletizm, gövdenin tüm enerjisinin kullanılmasını gerektiren spor dalıdır. Futbol basketbol ve güreşte zihinsel ve fiziksel sağlamlılık, dayanıklılık, sürat tepkilerin yönünü değiştirebilme yeteneği, cesaret, ikili mücadelelerden korkmama gibi nitelikler gerektirir. Voleybolda ise file ile birbirinden ayrılan takımlar birbirleri ile direkt bir temas olmadan yarışır. Bu spor dalı ise çeviklik, oyuna bağlılık ve dikkat gerektirmektedir. Böyle bir ayrıma rağmen bazı sporlarda yukarıda sözü edilen niteliklerin bir arada bulunması söz konusu olabilmektedir. Örneğin basketbol da, diğer oyuncuların hareketleriyle uyum kadar, şut atarken veya pas verirken göz ve el arasında bir koordinasyon, top sürmede ve çalımlarda ise tüm fiziksel enerjinin gerekli olması gibi (Başer,1986:48-51).

Görüldüğü gibi bireysel farklılıkların dikkate alınmasını yanısıra değişik spor dallarındaki sporculardan aranan özellikler de birbirinden farklı olmaktadır. Bu çalışmada, önemli kişilik özelliklerinden biri olan bireyin psikolojik ihtiyaçlarının takım sporcularıyla (futbolcu basketbolcu ve voleybolcular) bireysel sporcular (güreşçiler) kendi içlerinde bir farklılık gösterip göstermediği, sporda başarıyı sağlayan kişilik özellikleri ve bunlar arasında yer alan psikolojik ihtiyaçlar konusunda bir yargıya varabilmek için bu özelliklerin öncelikle bilinmesi ve daha sonra geliştirilmesi söz konusu olmaktadır. Sporcu seçiminde psikolojik testlerin de kişiliğin bilinmesinde önemlidir. Bunun için düzenlenmiş bazı testlerden yararlanılması gerekmektedir. Spor Psikolojisi alanında Edwards Kişisel Tercih Envanteri bu araştırma aracılığıyla ferdi ve bir takım da yer alan erkek sporculara uygulanmıştır. Bu araştırma bulgularının eğitime, Spor Psikolojisi alanına, antrenörlere ve sporculara bazı yararlar sağlayabileceği düşünülmektedir.

BULGULAR

Tablo 1. Futbolcular, Basketbolcular, Voleybolcular ve Güreşçilerin Psikolojik

İhtiyaçlarına İlişkin Puanların Ortalama, Standart Sapma ve F Değerleri

İhtiyaçlar	Futbolcular		Basketçiler		Voleybolcular		Güreşçiler		F	sonuç
	X	S	X	S	X	S	X	S		
Başarı	15.28	3.39	14.45	4.50	15.17	3.40	14.8 2	1.94	.24	Önemsiz
Uyarılık	9.48	3.49	8.50	2.92	11.94	3.89	12.9 4	4.04	6.53	Önemli
Düzen	10.43	4.41	9.55	4.31	10.06	3.98	11.0 6	4.59	.42	Önemsiz
Gösteriş	12.24	4.15	14.59	3.55	12.44	3.70	11.4 1	2.98	2.81	Önemli
Özerklik	13.95	4.04	15.05	4.19	13.94	2.92	13.8 2	3.73	.48	Önemsiz
Duyguları Anlama	18.52	5.31	14.50	4.97	15.22	3.42	16.2 9	2.87	3.40	Önemli
Yakınlık	15.05	3.34	13.86	3.37	14.83	3.42	14.8 2	4.46	.45	Önemsiz

İlgi Görmek İsteme	13.67	6.38	15.00	5.24	14.72	2.54	12.82	3.19	.84	Önemsiz
Başatlık	14.00	4.49	15.41	4.84	13.17	3.73	14.65	4.60	.91	Önemsiz
Kendini Suçlama	11.24	3.38	11.23	3.98	12.61	4.49	13.82	4.48	1.77	Önemsiz
Şefkat Gösterme	16.38	5.33	15.95	4.75	15.44	2.97	15.24	4.35	.25	Önemsiz
Değişiklik	14.62	4.61	14.77	3.45	14.72	4.28	14.41	3.99	.03	Önemsiz
Dayanıklılık	15.45	4.24	10.32	4.47	15.11	4.83	14.88	5.00	5.86	Önemli
Karşı Cinsle ilişkiler	15.33	5.24	19.50	4.64	15.33	4.33	16.88	6.44	3.04	Önemli
Saldırganlık	14.43	4.93	17.32	3.47	15.28	2.82	12.12	4.85	5.28	Önemli

A. Başarı

Tablo 2. Futbolcular, Basketbolcular, Voleybolcular ve Güreşçilerin İhtiyacı Puanlarına İlişkin Varyans Analizi Sonuçları

Varyans Kaynağı	Kareler Toplamı	Serbestlik Derecesi	Kareler Ortalaması	F Değeri	Sonuç
Gruplar Arası	8.83	3	2.94	-	-
Gruplar İçi	912.71	74	12.33	.24	Önemsiz
Genel	921.54	77	-	-	-

$$F_1=2.74 (.05)$$

Tablo 2'nin incelenmesinden de anlaşılacağı gibi başarı ihtiyacı yönünden, hesaplanan F (.24)'ün tablodaki F(2.74)'den küçük olması gruplar arasında anlamlı bir fark olmadığını göstermektedir.

B. Uyarlık

Tablo 3. Futbolcular, Basketbolcular, Voleybolcular ve Güreşçilerin Uyarlık İhtiyacı Puanlarına İlişkin Varyans Analizi Sonuçları

Varyans Kaynağı	Kareler Toplamı	Serbestlik Derecesi	Kareler Ortalaması	F Değeri	Sonuç
Gruplar Arası	248.83	3	82.94		
Gruplar İçi	940.62	74	12.71	6.53**	Önemli
Genel	1189.45	77	--		

$$F_1=2.74 (.05) \quad ** p<.01 \text{ düzeyinde anlamlıdır.}$$

Tablo 3'ün incelenmesinden de anlaşılacağı gibi uyarlık ihtiyacı yönünden, hesaplanan F(6.53). tablodaki F(2.74) değerinden .01 düzeyinde daha büyük olduğundan gruplar arasında anlamlı bir fark olduğu saptanmış, farklılığın hangi gruplar arasında olduğunu bulmak amacıyla Scheffe Testi kullanılmıştır. Test sonuçları Tablo 4'de sunulmuştur.

Tablo 4. Futbolcular, Basketbolcular, Voleybolcular ve Güreşçilerin Uyarlık İhtiyacı Puanları İlişkin Scheffe Testi Sonuçları

Gruplar	Futbolcular	Basketbolcular	Voleybolcular	Güreşçiler
Futbolcular		.89	2.15	2.97*
Basketbolcular			3.03*	3.85*
Voleybolcular				.82
Güreşçiler				

$$F_1=2.74 (.05), \text{ Scheffe Kat}=2.84 \quad * \text{ Bu tablo değerleri anlamlıdır.}$$

Tablo 4'ün incelenmesinden de anlaşılacağı gibi Hipotezle ileri sürülenin tersine Futbolcu ve basketbolcuların uyarlık ihtiyacının Güreşçilere kıyasla daha düşük olduğu, voleybolcularla güreşçiler arasında bu ihtiyaç yönünden anlamlı bir fark olmadığı, voleybolcuların uyarlık ihtiyacının da basketbolculara kıyasla

daha fazla olduğu, sonuç olarak güreşçilerin uyarık ihtiyacının en fazla olduğu, bunu sırasıyla voleybolcular, futbolcular ve basketbolcuların izlediği saptanmıştır.

C. Düzen

Tablo 5. Futbolcular, Basketbolcular, Voleybolcular ve Güreşçilerin Düzen İhtiyacı Puanlarına İlişkin Varyans Analizi Sonuçları

Varyans Kaynağı	Kareler Toplamı	Serbestlik Derecesi	Kareler Ortalaması	F Değeri	Sonuç
Gruplar Arası	23.36	3	7.79		
Gruplar İçi	1384.49	74	18.71	.42	Önemsiz
Genel	1407.85	77	--		

$F_t=2.74 (.05)$

Tablo 5'in incelenmesinden de anlaşılacağı gibi düzen ihtiyacı yönünden, hesaplanan $F(.42)$ 'nin tablodaki $F(2.74)$ 'den küçük olması gruplar arasında anlamlı bir fark olmadığını göstermektedir.

D. Gösteriş

Tablo 6. Futbolcular, Basketbolcular, Voleybolcular ve Güreşçilerin Gösteriş İhtiyacı Puanlarına İlişkin Varyans Analizi Sonuçları

Varyans Kaynağı	Kareler Toplamı	Serbestlik Derecesi	Kareler Ortalaması	F Değeri	Sonuç
Gruplar Arası	112.16	3	37.39		
Gruplar İçi	983.69	74	13.29	2.81*	Önemli
Genel	1095.85	77	--		

$F_t=2.74 (.05)$ $p<.05$ düzeyinde anlamlıdır.

Tablo 6'dan anlaşılacağı gibi gösteriş ihtiyacı yönünden, hesaplanan $F(2.81)$, tablodaki $F(2.74)$ değerinden $.05$ düzeyinde daha büyük olduğu gruplar arasında anlamlı bir fark bulunduğu saptanmış, farklılığın hangi gruplar arasında olduğunu bulmak amacıyla Scheffe testi kullanılmıştır. Test sonuçları Tablo 7'de sunulmuştur.

Tablo 7. Futbolcular, Basketbolcular, Voleybolcular ve Güreşçilerin Gösteriş İhtiyacı Puanlarına İlişkin Scheffe Testi Sonuçları

Gruplar	Futbolcular	Basketbolcular	Voleybolcular	Güreşçiler
Futbolcular		2.11	.17	.69
Basketbolcular			1.85	2.70
Voleybolcular				.83
Güreşçiler				

$F_t=2.74 (.05)$, Scheffe Kat=2.84

Tablo 7'nin incelenmesinden de anlaşılacağı gibi gruplar arasındaki fark anlamlı gözükmemektedir. Ancak tablo değerinin (2.70), Scheffe katsayısına (2.84) yakınlığı göz önünde bulundurulacak olursa basketbolcuların gösteriş ihtiyacının güreşçilere göre biraz fazla olduğu söylenebilir.

E. Özerklik

Tablo 8. Futbolcular, Basketbolcular, Voleybolcular ve Güreşçilerin Özerklik İhtiyacı Puanlarına İlişkin Varyans Analizi Sonuçları.

Varyans Kaynağı	Kareler Toplamı	Serbestlik Derecesi	Kareler Ortalaması	F Değeri	Sonuç
Gruplar Arası	20.52	3	6.84		
Gruplar İçi	1063.33	74	14.37	.48	Önemsiz
Genel	1083.85	77	--		

$F_t=2.74 (.05)$

Tablo 8'in incelenmesinden de anlaşılacağı gibi özerklik ihtiyacı yönünden hesaplanan $F (.48)$ 'in tablodaki $F(2.74)$ 'den küçük olması gruplar arasında anlamlı bir fark olmadığını göstermektedir.

F. Duyguları Anlama

Tablo 9. Futbolcular, Basketbolcular, Voleybolcular ve Güreşçilerin Duyguları Anlama İhtiyacı Puanlarına İlişkin Varyans Analizi Sonuçları.

Varyans Kaynağı	Kareler Toplamı	Serbestlik Derecesi	Kareler Ortalaması	F Değeri	Sonuç
Gruplar Arası	194.07	3	64.69		

Gruplar İçi	1407.38	74	19.02	3.40*	Önemli
Genel	1601.45	77	--		

$F_1=2.74 (.05)$ * $p<.05$ düzeyinde anlamlıdır.

Tablo 9'un incelenmesinden de anlaşılacağı gibi duyguları anlama ihtiyacı yönünden, hesaplanan $F(3.40)$, tablodaki $F(2.74)$ değerinden .05 düzeyinde dâba büyük olduğundan gruplar arasında anlamlı bir fark bulunduğu saptanmış, farklılığın hangi gruplar arasında olduğunu bulmak amacıyla Scheffe Testi kullanılmıştır. Test sonuçları Tablo 10'da sunulmuştur.

Tablo 10. Futbolcular, Basketbolcular, Voleybolcular ve Güreşçilerin Duyguları

Anlama İhtiyacına İlişkin Scheffe Testi Sonuçları.

Gruplar	Futbolcular	Basketbolcular	Voleybolcular	Güreşçiler
Futbolcular		3.02*	2.35	1.56
Basketbolcular			52	1.27
Voleybolcular				.72
Güreşçiler				

$F_1=2.74 (.05)$, Scheffe Kat=2.84 * Bu tablo değeri anlamlıdır.

Tablo 10'un incelenmesinden de anlaşılacağı gibi duyguları anlama ihtiyacı yönünden futbolcularla basketbolcular arasındaki farkın .05 düzeyinde anlamlı olduğu saptanmış, diğer gruplar arasında ise anlamlı bir farklılık bulunmamıştır.

G. Yakınlık

Tablo 11'in incelenmesinden de anlaşılacağı gibi yakınlık ihtiyacı yönünden, hesaplanan $F(.45)$ 'in tablodaki $F(.74)$ 'den küçük olması, gruplar arasında anlamlı bir fark olmadığını göstermektedir.

Tablo 11. Futbolcular, Basketbolcular, Voleybolcular ve Güreşçilerin Yakınlık İhtiyacı Puanlarına İlişkin Varyans Analizi Sonuçları

Varyans Kaynağı	Kareler Toplamı	Serbestlik Derecesi	Kareler Ortalaması	F Değeri	Sonuç
Gruplar Arası	17.95	3	5.99		
Gruplar İçi	978.51	74	13.22	.45	Önemsiz
Genel	996.46	77	--		

$F_1=2.74(.05)$

H. İlgî Görmek İsteme

Tablo 12'in incelenmesinden de anlaşılacağı gibi ilgi görmek isteme ihtiyacı yönünden, hesaplanan $F(.84)$ 'ün tablodaki $F(2.74)$ 'den küçük olması, gruplar arasında anlamlı bir fark olmadığını göstermektedir.

Tablo 12. Futbolcular, Basketbolcular, Voleybolcular ve Güreşçilerin İlgî Görmek İsteme İhtiyacı Puanlarına İlişkin Varyans Analizi Sonuçları.

Varyans Kaynağı	Kareler Toplamı	Serbestlik Derecesi	Kareler Ortalaması	F Değeri	Sonuç
Gruplar Arası	56.43	3	18.81		
Gruplar İçi	1662.75	74	22.47	.84	Önemsiz
Genel	1719.18	77	--		

$F_1=2.74(.05)$

İ. Başatlık

Tablo 13. Futbolcular, Basketbolcular, Voleybolcular ve Güreşçilerin Başatlık İhtiyacı Puanlarına İlişkin Varyans Analizi Sonuçları

Varyans Kaynağı	Kareler Toplamı	Serbestlik Derecesi	Kareler Ortalaması	F Değeri	Sonuç
Gruplar Arası	53.95	3	17.98		
Gruplar İçi	1469.70	74	19.86	.91	Önemsiz
Genel	1523.65	77	--		

$F_1=2.74 (.05)$

Tablo 13'ün incelenmesinden de anlaşılacağı gibi başatlık ihtiyacı yönünden, hesaplanan $F(.91)$ 'in tablodaki $F(2.74)$ 'den küçük olması, gruplar arasında anlamlı bir fark olmadığını göstermektedir.

K. Kendini Suçlama

Tablo 14. Futbolcular, Basketbolcular, Voleybolcular ve Güreşçilerin Kendini Suçlama İhtiyacı Puanlarına İlişkin Varyans Analizi Sonuçları.

Varyans Kaynağı	Kareler Toplamı	Serbestlik Derecesi	Kareler Ortalaması	F Değeri	Sonuç
Gruplar Arası	87.54	3	29.18		
Gruplar İçi	1222.42	74	16.52	1.77	Önemsiz
Genel	1309.96	77	--		

$$F_t=2.74(.05)$$

Tablo 14'ün incelenmesinden de anlaşılacağı gibi kendini suçlama ihtiyacı yönünden, hesaplanan $F(1.77)$ 'nin tablodaki $F(2.74)$ 'den küçük olması, gruplar arasında anlamlı bir fark olmadığını göstermektedir.

L. Şefkat Gösterme

Tablo 15. Futbolcular, Basketbolcular, Voleybolcular ve Güreşçilerin Şefkat Gösterme İhtiyacı Puanlarına İlişkin Varyans Analizi Sonuçları

Varyans Kaynağı	Kareler Toplamı	Serbestlik Derecesi	Kareler Ortalaması	F Değeri	Sonuç
Gruplar Arası	15.31	3	5.10		
Gruplar İçi	1495.41	74	20.21	.25	Önemsiz
Genel	1510.72	77	--		

$$F_t=2.74(.05)$$

Tablo 15'in incelenmesinden de anlaşılacağı gibi şefkat gösterme ihtiyacı yönünden, hesaplanan $F(.25)$ 'in tablodaki $F(2.74)$ 'den küçük olması, gruplar arasında anlamlı bir fark olmadığını göstermektedir.

M. Değişiklik

Tablo 16. Futbolcular, Basketbolcular, Voleybolcular ve Güreşçilerin Değişiklik İhtiyacı Puanlarına İlişkin Varyans Analizi ve Sonuçları.

Varyans Kaynağı	Kareler Toplamı	Serbestlik Derecesi	Kareler Ortalaması	F Değeri	Sonuç
Gruplar Arası	1.40	3	.47		
Gruplar İçi	1240.55	74	16.76	.03	Önemsiz
Genel	1241.95	77	--		

$$F_t=2.74(.05)$$

Tablo 16'nın incelenmesinden de anlaşılacağı gibi değişiklik ihtiyacı yönünden, hesaplanan $F(.03)$ 'ün tablodaki $F(2.74)$ 'den küçük olması gruplar arasında anlamlı bir fark olmadığını göstermektedir.

N. Dayanıklılık

Tablo 17. Futbolcular, Basketbolcular, Voleybolcular ve Güreşçilerin Dayanıklılık İhtiyacı Puanlarına İlişkin Varyans Analizi Sonuçları.

Varyans Kaynağı	Kareler Toplamı	Serbestlik Derecesi	Kareler Ortalaması	F Değeri	Sonuç
Gruplar Arası	373.26	3	124.42		
Gruplar İçi	1573.46	74	21.26	5.86**	Önemli
Genel	1946.72	77	--		

$$F_t=2.74(.05)$$

** $p < .01$ düzeyinde anlamlıdır.

Tablo 17'nin incelenmesinden de anlaşılacağı gibi dayanıklılık ihtiyacı yönünden, hesaplanan $F(5.86)$, tablodaki $F(2.74)$ değerinden .01 düzeyinde daha büyük olduğundan gruplar arasında anlamlı bir fark bulunduğu saptanmış, farklılığın hangi gruplar arasında olduğunu bulmak amacıyla Scheffe Testi kullanılmıştır. Test sonuçları Tablo 18'de sunulmuştur.

Tablo 18. Futbolcular, Basketbolcular, Voleybolcular ve güreşçilerin Dayanıklılık İhtiyacı Puanlarına İlişkin Scheffe Testi Sonuçları.

Gruplar	Futbolcular	Basketbolcular	Voleybolcular	Güreşçiler
Futbolcular		3.63*	.21	.36
Basketbolcular			3.27*	3.06*
Voleybolcular				.14
Güreşçiler				

$$F_t=2.74(.05), \text{ Scheffe Kat}=2.84$$

* Bu tablo değerleri anlamlıdır.

Tablo 18'in incelenmesinden de anlaşılacağı gibi araştırma bulguları Hipotez1 kısmen desteklemiştir. Futbolcular, basketbolcular ve voleybolculardan yalnızca basketbolcuların dayanıklılık ihtiyacının güreşçilere kıyasla düşük olduğu, ayrıca basketbolcuların bu ihtiyacının futbolcular ve voleybolculara kıyasla da düşük

olduğu, futbolcuların dayanıklılık ihtiyacının en fazla olduğu, bunu sırasıyla voleybolcular, güreşçiler ve basketbolcuların izlediği saptanmıştır.

O. Karşı Cinsle İlişkiler

Tablo 19. Futbolcular, Basketbolcular, Voleybolcular ve Güreşçilerin Karşı Cinsle İlişkiler İhtiyacı Puanlarına İlişkin Varyans Analizi Sonuçları.

Varyans Kaynağı	Kareler Toplamı	Serbestlik Derecesi	Kareler Ortalaması	F Değeri	Sonuç
Gruplar Arası	244.22	3	81.41		
Gruplar İçi	1981.93	74	26.78	3.04*	Önemli
Genel	2226.15	77	--		

$F_1=2.74(.05)$ * $p<.05$ düzeyinde anlamlıdır.

Tablo 19'un incelenmesinden de anlaşılacağı gibi karşı cinsle ilişkiler ihtiyacı yönünden, hesaplanan $F(3.04)$, tablodaki $F(2.74)$ değerinden .05 düzeyinde daha büyük olduğundan gruplar arasında anlamlı bir fark bulunduğu saptanmış, farklılığın hangi gruplar arasında olduğunu bulmak amacıyla Scheffe Testi kullanılmıştır. Test sonuçları Tablo 20'de sunulmuştur.

Tablo 20. Futbolcular, Basketbolcular, Voleybolcular ve Güreşçilerin Karşı Cinsle İlişkiler İhtiyacı Puanlarına İlişkin Scheffe Testi Sonuçları.

Gruplar	Futbolcular	Basketbolcular	Voleybolcular	Güreşçiler
Futbolcular		2.63	--	.91
Basketbolcular			2.53	1.56
Voleybolcular				.88
Güreşçiler				

$F_1=2.74(.05)$, Scheffe Kat=2.84

Tablo 20'nin incelenmesinden de anlaşılacağı gibi karşı cinsle ilişkiler ihtiyacı yönünden gruplar arasındaki fark anlamlı gözükmemektedir. Ancak tablo değerlerinin (2.63 ve 2.53), Scheffe katsayısına (2.84) yakınlığı göz önünde bulundurulacak olursa basketbolcuların karşı cinsle ilişkiler ihtiyacının futbolculara ve voleybolculara göre biraz fazla olduğu söylenebilir.

Ö. Saldırganlık

Tablo 21. Futbolcular, Basketbolcular, Güreşçiler ve Voleybolcuların Saldırganlık İhtiyacı Puanlarına İlişkin Varyans Analizi Sonuçları.

Varyans Kaynağı	Kareler Toplamı	Serbestlik Derecesi	Kareler Ortalaması	F Değeri	Sonuç
Gruplar Arası	267.39	3	89.13		
Gruplar İçi	1249.29	74	16.88	5.28**	Önemli
Genel	1516.68	77	--		

$F_1=2.74(.05)$ ** $p<.01$ düzeyinde anlamlıdır.

Tablo 21'in incelenmesinden de anlaşılacağı gibi saldırganlık ihtiyacı yönünden, hesaplanan $F(5.28)$, tablodaki $F(2.74)$ değerinden .01 düzeyinde daha büyük olduğundan gruplar arasında anlamlı bir fark bulunduğu saptanmış, farklılığın hangi gruplar arasında olduğunu bulmak amacıyla Scheffe Testi kullanılmıştır. Test sonuçları Tablo 22'de sunulmuştur.

Tablo 22. Futbolcular, Basketbolcular, Voleybolcular ve Güreşçilerin Saldırganlık İhtiyacı Puanlarına İlişkin Scheffe Testi Sonuçları.

Gruplar	Futbolcular	Basketbolcular	Güreşçiler	Voleybolcular
Futbolcular		2.30	.64	1.72
Basketbolcular			1.56	3.91*
Güreşçiler				2.27
Voleybolcular				

$F_1=2.74(.05)$, Scheffe Kat=2.84 * Bu tablo değeri anlamlıdır.

Tablo 22'nin incelenmesinden de anlaşılacağı gibi araştırma bulguları denenceyi kısmen desteklemektedir. Futbolcu ve basketbolculardan yalnızca basketbolcuların saldırganlık ihtiyacının Güreşçilere kıyasla daha fazla olduğu saptanmış, diğer gruplar arasında ise anlamlı bir farklılık bulunmadığı, basketbolcuların saldırganlık ihtiyacının en fazla olduğu, bunu sırasıyla güreşçiler, futbolcular ve voleybolcuların izlediği saptanmıştır.

III. SONUÇ

Araştırmada futbolcular, basketbolcular, voleybolcular ve Güreşçiler arasında başarı ihtiyacı yönünden önemli bir fark olmadığı saptanmıştır.

Araştırma futbolcuların ve basketbolcularının uyarlık ihtiyacının güreşçilere, voleybolcularının uyarlık ihtiyacının ise basketbolculara kıyasla daha fazla olduğu saptanmıştır.

Araştırmada futbolcular, basketbolcular, voleybolcular ve güreşçiler arasında düzen ihtiyacı yönünden önemli bir fark olmadığı bulunmuştur.

Araştırmada futbolcular, basketbolcular, voleybolcular ve güreşçiler arasında gösteriş ihtiyacı yönünden önemli bir fark olmadığı saptanmıştır.

Araştırmada futbolcular, basketbolcular, voleybolcular, güreşçiler arasında özerklik ihtiyacı yönünden önemli bir fark olmadığı bulunmuştur.

Araştırma futbolcularının duyguları anlama ihtiyacının basketbolcülere kıyasla daha fazla olduğu saptanmıştır.

Araştırmada futbolcular, basketbolcular, voleybolcular ve güreşçiler arasında yakınlık ihtiyacı yönünden önemli bir fark bulunmadığı saptanmıştır. Araştırmada futbolcular, basketbolcular, voleybolcular ve güreşçiler arasında ilgi görmek isteme ihtiyacı yönünden önemli bir fark olmadığı bulunmuştur. Araştırmada futbolcular, basketbolcular, voleybolcular ve güreşçiler arasında başatlık ihtiyacı yönünden önemli bir fark olmadığı saptanmıştır.

Araştırmada futbolcular, basketbolcular, voleybolcular ve güreşçiler arasında kendini suçlama ihtiyacı yönünden önemli bir fark olmadığı bulunmuştur. Araştırmada futbolcular, basketbolcular, voleybolcular ve güreşçiler arasında şefkat gösterme ihtiyacı yönünden önemli bir fark olmadığı bulunmuştur. Araştırmada futbolcular, basketbolcular, voleybolcular ve güreşçiler arasında değişiklik ihtiyacı yönünden önemli bir fark bulunmadığı saptanmıştır. Araştırmada güreşçilerin futbolcuların ve voleybolcuların dayanıklılık ihtiyacının basketbolculara kıyasla daha fazla olduğu saptanmıştır.

Araştırmada futbolcular, basketbolcular ve güreşçiler arasında karşı cinsle ilişkiler ihtiyacı yönünden önemli bir fark olmadığı bulunmuştur.

Araştırmada basketbolcuların saldırganlık ihtiyacının güreşçilere kıyasla daha fazla olduğu saptanmıştır.

Ortaya çıkan bulguların ışığında, araştırma kapsamına giren gruplar kişilik özellikleri arasında yer alan psikolojik ihtiyaçlar yönünden incelendiklerinde;

- Değişik spor dallarından futbolcular, basketbolcular, voleybolcular ve güreşçiler arasında başarı, düzen, özerklik, yakınlık, ilgi görmek isteme, kendini suçlama, başatlık, şefkat gösterme ve değişiklik ihtiyaçları yönünden önemli farklar bulunmadığı sonucuna varılmıştır.

- Futbolcuların duyguları anlama ve dayanıklılık ihtiyaçlarının basketbolculara kıyasla daha fazla olduğu sonucuna varılmış ve futbolcularda başkalarını gözleme, başkalarının ne yaptığını değil de neden öyle yaptıklarını anlamaya çalışma, kendini başkalarının yerine koyma, sebatlı olma, bir işi bitirinceye kadar yoğun çalışma, engellenmekten hoşlanmama gibi nitelikler görülmüştür.

- Basketbolcuların saldırganlık ihtiyacının güreşçilere kıyasla daha fazla; dayanıklılık ihtiyacının ise futbolcu, voleybolcu ve güreşçilere kıyasla daha düşük olduğu sonucuna varılmıştır. Bu bulguların sonucu olarak basketbolcülerde karşı düşüncelere karşı gelme, kendini açıklamakta cesur ve enerjik olma, başkalarıyla alay etme, öfkelenme, daha az sebatlı olma, bir iş üzerinde yoğun çalışmama gibi nitelikler görülmüştür.

- Voleybolcular ve güreşçilerin uyarlık ve dayanıklılık ihtiyaçlarının basketbolculara kıyasla daha fazla olduğu sonucuna varılmıştır. Voleybolcularda diğerlerinden fikir alma, yönergeleri izleyip bekleneni yapma, diğerlerinin önderliğini kabul etme, sebatlı olma, bir işi bitirinceye kadar yoğun çalışma, engellenmekten hoşlanmama gibi nitelikler görülmüştür. Diğer yandan güreşçilerin futbolcu ve basketbolculara kıyasla uyarlık, yalnız basketbolculara kıyasla dayanıklılık ihtiyaçlarının daha fazla, yine basketbolculara kıyasla saldırganlık ihtiyacının daha düşük olduğu sonucuna varılmıştır. Bu araştırma bulgularına dayanarak güreşçilerde diğerlerinden fikir alma, yönergeleri izleyip bekleneni yapma, diğerlerinin önderliğini kabul etme, sebatlı olma, bir işi bitirinceye kadar yoğun çalışma, engellenmekten hoşlanmama, kendini açıklamakta cesur ve enerjik olamama, karşı düşüncelere karşı gelmeme gibi niteliklerin bulunduğu düşünülebilir. Görüldüğü gibi bu araştırmada sporda üstün başarı ile bazı kişilik özellikleri arasında ilişki olduğu ve bunun spor dallarına bağlı olarak da değişebildiği ortaya konmuştur.

Bu araştırma sınırlı bir örneklem üzerinde yapıldığından, daha büyük bir örneklem grubuyla buradaki bulgulardan farklı sonuçlar elde edilebileceği düşünülebilir. Bu nedenle çeşitli spor dallarını temsil edebilecek, daha geniş bir örneklem üzerinde yapılacak bir araştırma daha kesin sonuçlar ortaya koyabilir.

KAYNAKÇA

BAŞER, E. *Uygulamalı Spor Psikolojisi: Performans Sporunda Psikolojinin Rolü*. M.E.G.S.B. Beden Terbiyesi ve Spor Genel Müdürlüğü Yayınları (1986).

BAYAR, P. *"Atletlerin Kişilik Özellikleri"*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi) Ankara: Ankara Üniversitesi, 1983.

- FİDAN, N. **Okulda Öğrenme ve Öğretme**. Ankara: Kadiođlu Matbaası, (1986)..
- FİŞEK, K. **Karşılaştırmalı Spor Yönetimi**. Ankara, (1978).
- FİŞEK, K. **Türkiye’de ve Dünyada Spor Yönetimi**. Ankara, (1980).
- SAGE, H. G. **Sport and the Social Sciences**. New York: Prentice-Hall, (1979).